

DÜNDEN BUGÜNE BODRUM'DA SİYASAL HAYAT: YEREL SEÇİM SONUÇLARI TEMELİNDE BODRUM'UN SİYASİ YAPISININ SOSYOLOJİK ANALİZİ

Ali ARSLAN*, Gülten ARSLAN**, Halil ÇAKIR***

Özet

Muğla, sosyo ekonomik ve kültürel açıdan Ege Bölgesi'nin ve Türkiye'nin en önemli illerinden biridir. Muğla iline yaklaşık 111 km mesafede yer alan Bodrum ilçesinde, 2015 yılı TÜİK-ADNKS verilerine göre, 2014 yılı itibariyle toplam 152.440 kişi yaşamaktadır. Turizm sektöründe, Türkiye'nin en önemli dünya markası konumundaki Bodrum, Muğla'nın 13 ilçesinden en büyüğüdür. Turizm sezonunda ilçe nüfusu katlanarak artar. Bodrum, Muğla İlinin en batı ucunda, Bodrum Yarımadası üzerinde yer alır. Kuzey, batı ve güneyden Ege Denizi ile çevrelenmiş durumdaki ilçe, doğu yönünde Milas ilçesi ile komşudur.

Bodrum, Muğla'nın diğer ilçeleri gibi, çok büyük bir tarihi, doğal ve kültürel zenginliği bünyesinde barındırır. Bu çalışmada, yalnızca Ege Bölgesi ve Muğla açısından değil, Türkiye açısından çok büyük önem arz eden bir yerleşim birimi durumundaki Bodrum ilçemizin siyasi yapısı ve bu yapıda yakın tarihimizde yaşanan değişimin, sosyolojik olarak incelenmesi hedeflenmiştir.

Tarihsel bir bakış açısı ile gerçekleştirilecek bu çalışmada, temel veri kaynağı olarak yerel seçim sonuçları seçilmiştir. Zaman kesiti olarak ise 1980'den günümüze, 30 yılı aşkın bir zaman dilimi seçilmiştir. Çalışmada TÜİK ve YSK ile öteki kurum ve kuruluşların arşiv, kayıt, belge ve veri setleri, ikincil veri analizi tekniği kullanılarak Muğla'da siyasi yapının oluşumu, siyasi gücün toplumsal yelpazeye dağılımı ve 1980'li yıllardan günümüze değişim düzenlilikleri araştırılmıştır. Ayrıca, belirlenen hedefler doğrultusunda ortaya konan bulguların Muğla ili ve Türk toplumu geneli içinde ifade ettiği anlam da tartışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bodrum, Bodrum'un Siyasi Yapısı, Siyasi Yapı, Muğla, Yerel Seçimler

GİRİŞ

Muğla, sosyo ekonomik ve kültürel açıdan Ege Bölgesi'nin ve Türkiye'nin en önemli illerinden biridir. 2016 yılı TÜİK-ADNKS verilerine göre Muğla ilinin 2015 yılı nüfusu 908.877 kişidir. Muğla il Merkezine 111 km uzaklıkta yer alan Bodrum ilçesinin, 2015 yılı TÜİK-ADNKS verilerine göre, 2014 yılı toplam nüfusu 152.440 kişidir. TÜİK'in en güncel verilerine göre ise 2015 yılı itibariyle Bodrum'da toplam 155.815 kişi yaşamaktadır. Bu nüfusun 76.244'ünü kadınlar ve 79.571'ini de erkekler oluşturur.

* Prof.Dr.; Mersin Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji bölümünde öğretim üyesi. E-posta: aliarslan@mersin.edu.tr; cimderaslan@hotmail.com

** Siyaset Bilimci, Araştırmacı. E-posta: gultenb.arslan@hotmail.com

*** Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi. E-posta: halilcakir@ymail.com

açısından çok büyük önem arz eden bir yerleşim birimi durumundaki Bodrum ilçemizin siyasi yapısı ve bu yapıda yakın tarihimizde yaşanan değişimin, sosyolojik olarak incelenmesi hedeflenmiştir.

Bu çalışmada, Muğla'nın en güzel ilçelerinden biri olan Bodrum'un siyasi yapısı araştırma konusu olarak seçilmiştir. Tarihsel bir bakış açısı ve betimleyici-deskriptif sosyolojik araştırma türünde gerçekleştirilen çalışmada, temel veri kaynağı olarak yerel seçim sonuçları kullanılmıştır. Zaman kesiti olarak ise 1980'den günümüze, 40 yıla yakın bir zaman dilimi seçilmiştir. Araştırmada temel veri kaynağı olarak TÜİK (2016) ve TODAİE-YerelNet (2016)'in verileri esas alınmıştır. Çalışmada TÜİK ve YSK ile öteki kurum ve kuruluşların arşiv, kayıt ve belgeleri kullanılarak ve veri seti oluşturulmuştur.

Bu veri seti ve ikincil veri analizi tekniği kullanılarak Bodrum'da siyasi yapının oluşumu, siyasi gücün toplumsal yelpazeye dağılımı ve 1980'li yıllardan günümüze değişim düzenlilikleri araştırılmıştır. Bunların yanı sıra, ulaşılan bulgulardan hareketle, Bodrum'un Muğla ili ve Türk toplumu geneli içindeki yeri de incelenmiştir.

1. DÜNDEN BUGÜNE BODRUM'DA SİYASİ KATILIM

Yerel seçimler ya da diğer adıyla mahalli idareler seçimleri, toplumsal ve siyasal hayatta belirleyici rol oynayan son derece önemli demokratik faktörlerdendir (Arslan 2014; Arslan, 2012). Daha açık bir şekilde vurgulanmak gerekirse yerel seçimler, demokratik hayatın vazgeçilmez unsurlarındandır. Bu bağlamda yerel yönetimler de demokratik yaşamın en önemli bileşenleri arasında yer alır. Çağdaş anlamda yerel yönetimler, ilk kez kapitalist Batı toplumlarında ve kapitalist devletin doğuşu ile birlikte siyasal hayatta varlık göstermeye başlamıştır (Güler, 2006).

Yerel yönetimlerin, toplumsal ve siyasal yapı içindeki yeri ve üstlendiği işlevler anayasa ile ve ilgili kanunlarla belirlenir. Diğer demokratik toplumlarda olduğu gibi Türkiye için de bu kural geçerlidir. Türkiye'nin idari yapılanmasının, merkezden yönetim ve yerinden yönetim olmak üzere iki önemli boyutunun olduğu, özellikle 1961 Anayasası'nın 112. maddesinde ve 1982 Anayasası'nın 123. maddesinde açık bir şekilde beyan edilmiştir. Belediye Yasası'nın (5393 sayılı) 3. maddesinde de belediye, "belde sakinlerinin mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi" şeklinde tanımlanmıştır (Keleş, 2006: 219-220).

Arslan'ın birçok çalışmasında vurguladığı gibi seçimlerde, vatandaşlık haklarının ve görevlerinin bir gereği olarak oylarını kullanan seçmenler siyasal yapıyı şekillendirmede belirleyici rol oynarlar (Arslan, 2015; Arslan, 2014-a; Arslan, 2011-a; Arslan, 2011-b; Arslan, 2011-c). İş bununla da sınırlı kalmaz; seçimler de bireyler, siyasal erkin siyasi partiler arasında dağılımını gerçekleştirip, merkezi ve yerel siyasi elitleri de belirlerler. Mahalli seçimlere katılan vatandaşlar ise mahalli siyasi yapıyı şekillendirip, yerel siyasi elitleri seçerler (Arslan, 2012-b).

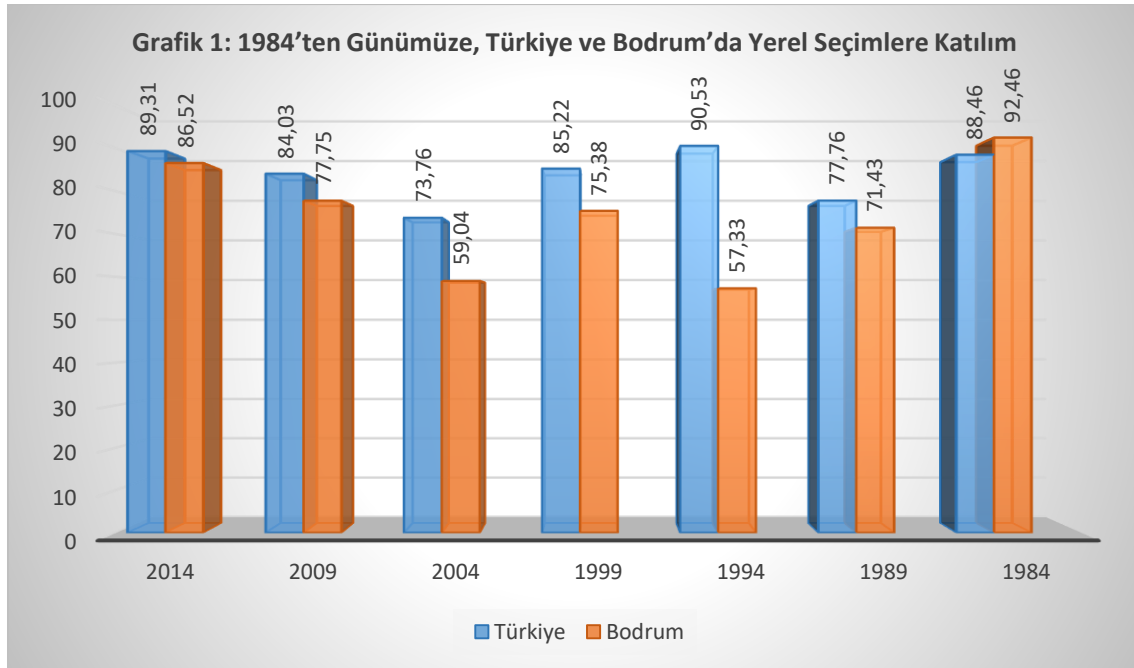
Bu nedenle, seçimlere ilgi ve katılımı sosyolojik (Arslan, 2013) açıdan büyük önem arz etmektedir. Bireylerin toplumsal ve siyasal karar alma sürecine aktif katılımlarının ise büyük ölçüde seçimlerle gerçekleşiyor olması (Sarıbay, 2008: 112), seçimlere katılımın, demokratik siyasi yaşamın inşası ve devamı için taşıdığı önemi bir kez daha gözler önüne sermektedir.

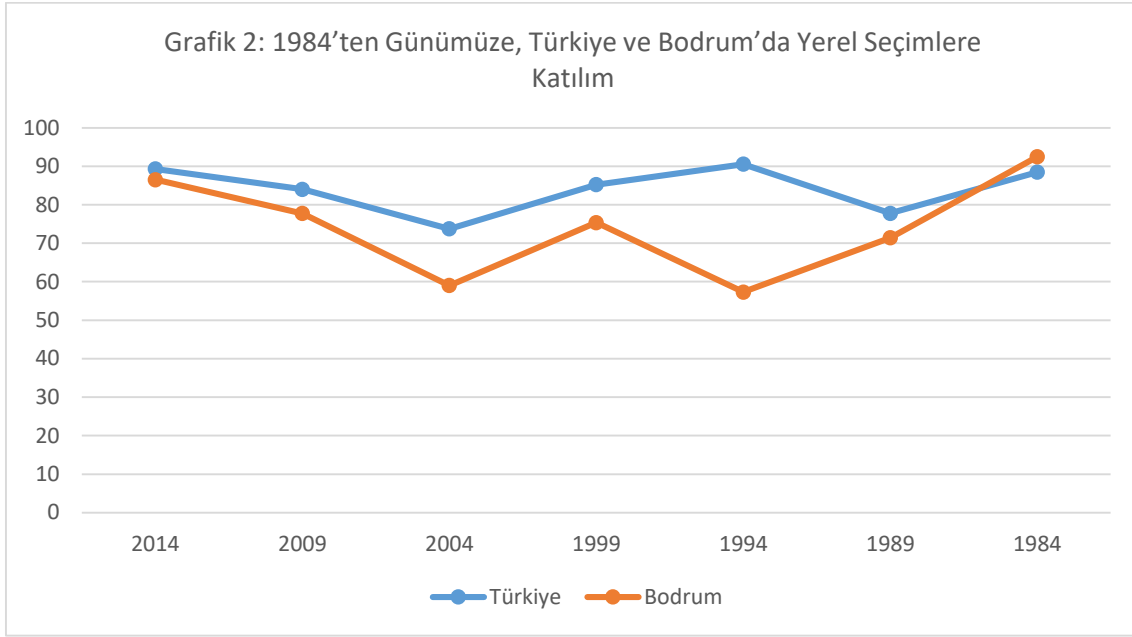
Vatandaşları siyasete ilgisi ve seçimlere katılım oranı her toplumda ve her zaman aynı seviyelerde olmaz. Bireylerin seçimlere gösterdikleri ilgi ve katılım toplumdan topluma farklılık gösterir. Hatta seçimlere katılım, aynı toplumun farklı kesimlerinde farklı seviyelerde olabilir. Örneğin, Ocak 2004 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Gürcistan'da seçimlere katılım yüzde 83 olarak gerçekleşirken (Jones, 2005), Latin Dominik Cumhuriyeti 2004 başkanlık seçimlerinde bu oran yüzde 72,8 olmuştur (Sagas, 2005). Yine aynı şekilde; İsviçre 2003 Ulusal Konsey seçimlerinde katılım oranı yüzde 44,5 (Dardanelli, 2005), Slovakya 2003

cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk turunda yüzde 47,9 ve ikinci turunda yüzde 43,5 (Rybar, 2005) civarında gerçekleşmiştir. İngiltere’de ise 1975 yılından 2000’li yılların başlarına kadar yapılan yerel seçimler de katılım yüzde 36 ile yüzde 49 (Rallings, 2005) arasında gerçekleşmiştir. Türkiye mahalli idareler seçimlerinde, özellikle de belediye meclisi seçimlerinde, vatandaşların seçimlere katılım oranı yüzde 77 civarında olurken, bu oran 2014 yılında yüzde 89’ü aşmıştır.

Tablo 1: 1984’ten Günümüze, Türkiye ve Bodrum’da Yerel Seçimlere Katılım Oranları

	Seçimlere Katılım Oranı (%)	
	Türkiye Geneli (Belediye Meclisi)	Bodrum (Belediye Meclisi)
2014 Yerel Seçimleri	89,31	86,52
2009 Yerel Seçimleri	84,03	77,75
2004 Yerel Seçimleri	73,76	59,04
1999 Yerel Seçimleri	85,22	75,38
1994 Yerel Seçimleri	90,53	57,33
1989 Yerel Seçimleri	77,76	71,43
1984 Yerel Seçimleri	88,46	92,46
Ortalama Katılım Oranı	83,44	74,27

Bu tespitlerden hareketle çalışmada, 1980-2016 yıllarını kapsayan dönemde, Türkiye genelinde ve Bodrum özelinde seçmenlerin siyasete olan ilgisi, yerel seçimlere katılım oranı temelinde incelenmiştir. Tablo 1 ve Grafik 1 ve Grafik 2’de de açıkça görüldüğü gibi, incelenen dönemin ilk yerel seçimlerinde, belediye meclisi seçimlerine Türkiye genelinde seçmen katılımı yüzde 89’un biraz üzerinde olmuştur. Bodrum özelinde ise seçimlere ilgi, Türkiye ortalamasından daha yüksek seviyede gerçekleşmiştir. 1989 seçimlerinde ise Bodrumlular’ın belediye meclisi seçimlerine ilgisi Türkiye ortalamasının altına düşmüştür. Araştırılan yaklaşık 30 yıllık süreçte Bodrum özelinde seçimlere en yüksek katılım, 1984 belediye meclisi seçimlerinde olmuştur. Bu dönemde Bodrum’da siyasi katılım yüzde 92’yi aşmıştır. Bodrum’da seçimlere en düşük ilgi ise 2004 yerel seçimlerinde ve yüzde 64,26 oranında gerçekleşmiştir. Bütün bu bulgular, Bodrumlular’ın siyasete olan ilgisini göstermesi bakımından oldukça önemlidir.

2. 1984 YILI YEREL SEÇİM SONUÇLARI

12 Eylül 1980 Askeri Darbesi sonrası yapılan ilk yerel seçimler olması nedeniyle, siyasi tarihimizde ayrı bir yer ve önem arz eden 1984 yerel seçimleri, 25 Mart 1984’te gerçekleştirilmiştir (Şener, 2006). Malum olduğu üzere 12 Eylül Askeri Darbesi, Türk toplumunun toplumsal ve siyasi hayatına derin izler bırakmıştır. Darbe sonrası siyasi partiler kapatılmış, siyasi liderlere siyaset yapma yasağı getirilmiştir. Askeri darbenin gölgesinde ve olağanüstü şartlar altında gerçekleştirilen 1984 seçimlerine ise Anavatan Partisi (ANAP), Doğru Yol Partisi (DYP), Halkçı Parti (HP), Milliyetçi Demokrasi Partisi (MDP), Refah Partisi (RP) ve Sosyal Demokrasi Partisi (SODEP), katılmıştır.

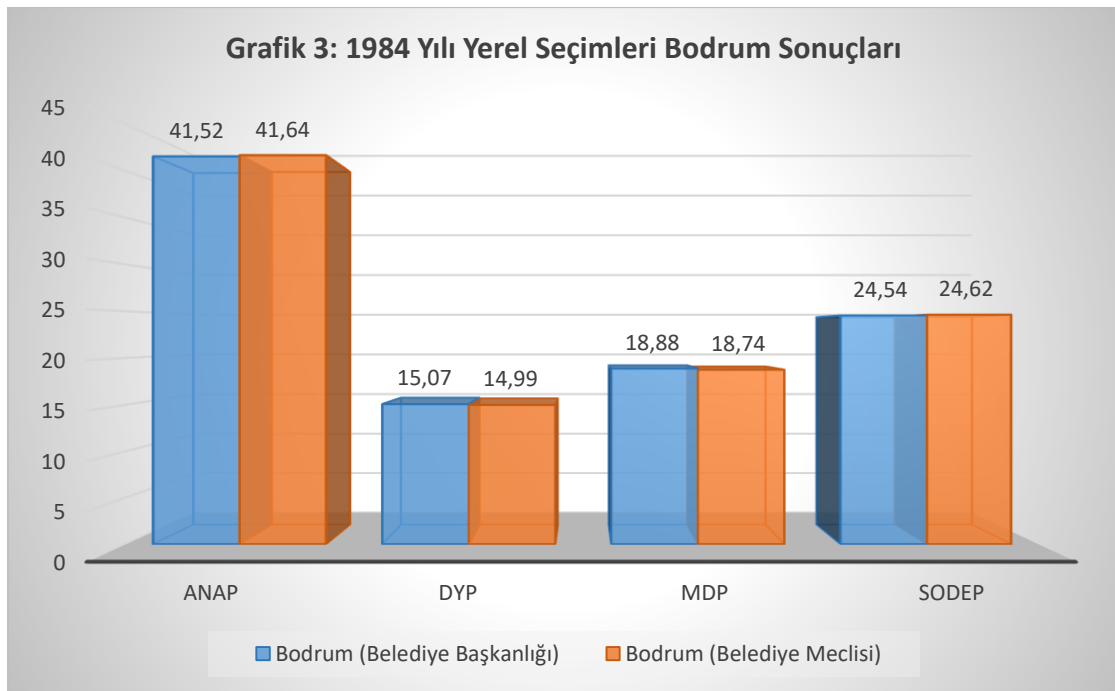
Olağanüstü şartlar altında gerçekleştirilen bu seçimlere, seçmen katılım oranları da olağan dışı seviyelerde olmuştur. Ceza ve yasakların da etkisiyle, Türkiye genelinde ve Bodrum özelinde seçimlere seçmen ilgisi bir hayli yüksek olmuştur. Bu hususta dikkat çekici bir başka bulgu da, Bodrum’da seçimlere seçmen ilgisi, Türkiye ortalamasının birkaç puan üzerinde gerçekleşmiş olmasıdır.

Tablo 2: 1984 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

	Partilere Göre Oy Dağılımı (%)	
	Bodrum (Belediye Başkanlığı)	Bodrum (Belediye Meclisi)
ANAP	41,52	41,64
DYP	15,07	14,99
MDP	18,88	18,74
SODEP	24,54	24,62
Diğer	0	0

Kaynak: YerelNET (2016).

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1984&belediyeid=127573

1984 yerel seçimlerinin, belediye meclisi kategorisinde, Türkiye genelinde ve Bodrum özelinde galibi, dört eğilimi birleştirme iddiası ile siyaset sahnesinde boy gösteren Anavatan Partisi (Ahmad, 1993) olmuştur. Anavatan Partisi'nin bu başarısında, Turgut Özal'ın liderlik özelliklerinin yanı sıra, Anavatan Partisi'nin merkezi yönetimde iktidar olması da oldukça etkili olmuştur. Bodrum'da belediye başkanlığını yüzde 41,52 oranında seçmen desteği alan ANAP adayı Cevat BİLKİÇ kazanmıştır.

Bodrum belediye meclisi seçimlerinde ise ikinci sırayı elde eden sol kanadın temsilcisi SODEP'in ulaştığı oy oranı, Türkiye ortalamasına yakın seviyelerde olmuştur. Daha net bir tabirle, Bodrum'da seçimi ikinci sırada tamamlayan SODEP'in oy oranı yüzde 25'e yaklaşır (Tablo 2 ve Grafik 3). Türkiye genelinde ise ANAP 1984 yerel seçimlerinde, ülke genelinde toplam 1700 belediye başkanlığının 868'ini kazanma başarısı göstermiştir (Arslan, 2007).

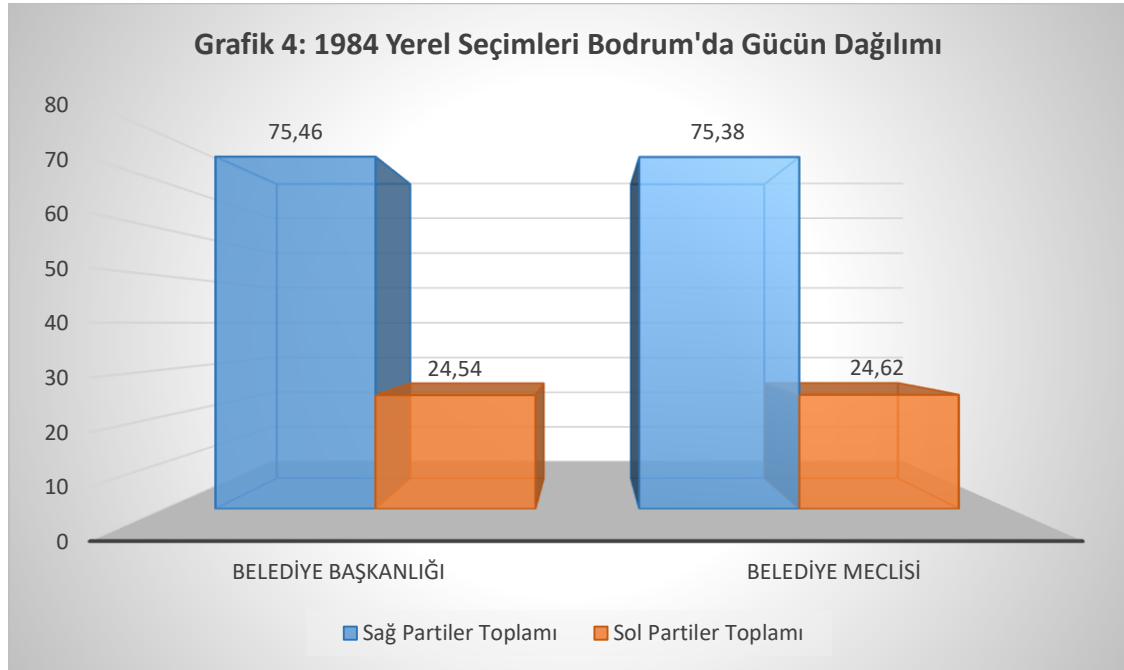
1984 yerel seçimleri, askeri darbenin toplumsal ve siyasi hayata doğrudan etkileri hakkında son derece önemli ipuçları verir. Bulgular sağ siyaset geleneğinin, 12 Eylül Askeri Darbesi sonrasında, toplumun siyasi yapısında hızlı bir yükseliş trendi kazanmasına zemin hazırlamıştır. Sağ kanat, darbe sonrası ilk yerel seçimlerde de seçmen desteğini yaklaşık 25

puan arttırmış ve yerel siyasi yapı içindeki ağırlığını yüzde 72'lere taşımıştır. Daha net bir ifadeyle sağ kanadın 1984 yerel seçimlerindeki gücü, darbe öncesi son yerel seçimlere oranla yüzde 54 civarında artmıştır (Arslan, 2007).

Tablo 3: 1984 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

		Bodrum Sonuçları	
		Belediye Başkanlığı	Belediye Meclisi
1984	Sağ Partiler Toplamı	75,46	75,38
	Sol Partiler Toplamı	24,54	24,62
	Diğerleri	0	0
Toplam		100	100

Kaynak: Araştırmacının 2016 yılında gerçekleştirdiği araştırma verileri temel alınarak düzenlenmiştir.

Darbe sonrası ilk yerel seçimlerde, Bodrum'un siyasi ve toplumsal yapısında da sağ siyaset geleneğinin açık bir üstünlüğü gözlemlenir. Tablo 3 ve Grafik 4'te de görüldüğü gibi, sağ kanat partiler Bodrum'da, Bodrumlu seçmenlerin dörtte üçünden fazlasının desteğini almayı başarmıştır.

3. 1989 YILI YEREL SEÇİM SONUÇLARI

1989 yerel seçimleri 26 Mart 1989'da gerçekleştirilmiştir. Bu seçimlere seçmen ilgisi, bir önceki yerel seçimlere kıyasla oldukça düşük seviyede gerçekleşmiştir. Daha net bir ifadeyle bu seçimlerde Bodrum'da seçimlere katılım oranı, yüzde 92'lerden yüzde 71'lere düşmüştür. 1989 belediye meclisi seçimlerinde seçmenlerin seçimlere ilgisi, bir önceki seçimlere kıyasla yaklaşık yüzde 22,7 civarından azalmıştır. Bu seçimlerde Bodrum'da seçimlere seçmen katılımı, Türkiye ortalamasının da bir hayli altında gerçekleşmiştir. Siyaset sosyolojisi alanında yapılan araştırmalarda sıklıkla vurgulandığı gibi, bireylerin siyasi katılımında etkin rol oynayan değişkenlerden biri de yerleşim yeridir (Orhan, 2011: 134). Bazı araştırmacılar arasında, siyasi

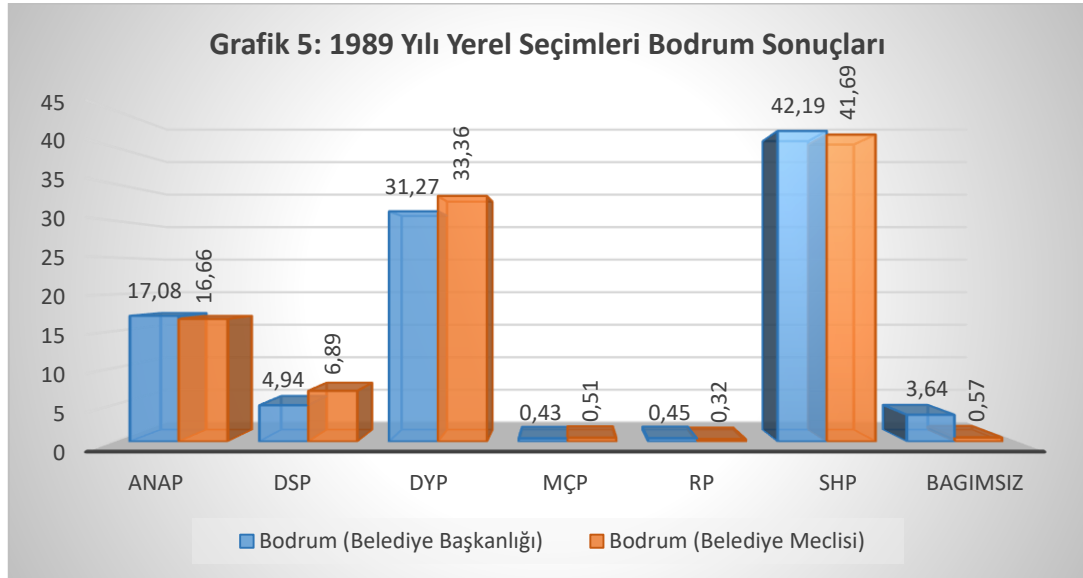
katılımının kentsel bir davranış olduğu ve kentsel alanlarda siyasete olan ilginin kırsal alanlara kıyasla daha yüksek olduğu gibi bir yanlıgı gözlemlenir. Bodrum ve Sarayönü (Arslan, 2015) örneğinde olduğu gibi, Türkiye gerçekleri bu önyargıyı yanlışlar doğrultudadır (Arslan, 2011-d: 177-205).

Tablo 4: 1989 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

	Partilere Göre Oy Dağılımı (%)	
	Bodrum (Belediye Başkanlığı)	Bodrum (Belediye Meclisi)
ANAP	17,08	16,66
DSP	4,94	6,89
DYP	31,27	33,36
MÇP	0,43	0,51
RP	0,45	0,32
SHP	42,19	41,69
BAGIMSIZ	3,64	0,57

Kaynak: YerelNET (2016).

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1989&belediyeid=127573 ve
http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=1989&belediyeid=127573

1989 seçimlerine Türkiye genelinde Anavatan Partisi (ANAP), Demokratik Sol Parti (DSP), Doğru Yol Partisi (DYP), İslahatçı Demokrasi Partisi (IDP), Milliyetçi Çalışma Partisi (MÇP), Refah Partisi (RP) ve Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) katılmıştır. 1989 yılı yerel seçimlerinin Türkiye genelinin galibi, yüzde 33'ü aşan oy oranıyla SHP'dir. Bu seçimler partiler bazında ikinciliği ise merkez sağdan iki parti ANAP ve DYP paylaşır. Hatta DYP kısmi oy oranı farkıyla, ANAP'ın önüne geçer.

Bodrum'da durum, oransal bazı farklılıklar gözlemlense de, Türkiye geneline son derece benzer bir görünüm arz eder. Belediye meclisi seçimlerinin Bodrum galibi, yüzde 41,69'luk oy oranıyla SHP'dir. Belediye meclisi seçimlerini Bodrum'da DYP ikinci sırada, ANAP ise üçüncü sırada tamamlamıştır. Tablo 4 ve Grafik 5'te de görüldüğü gibi Bodrum'da

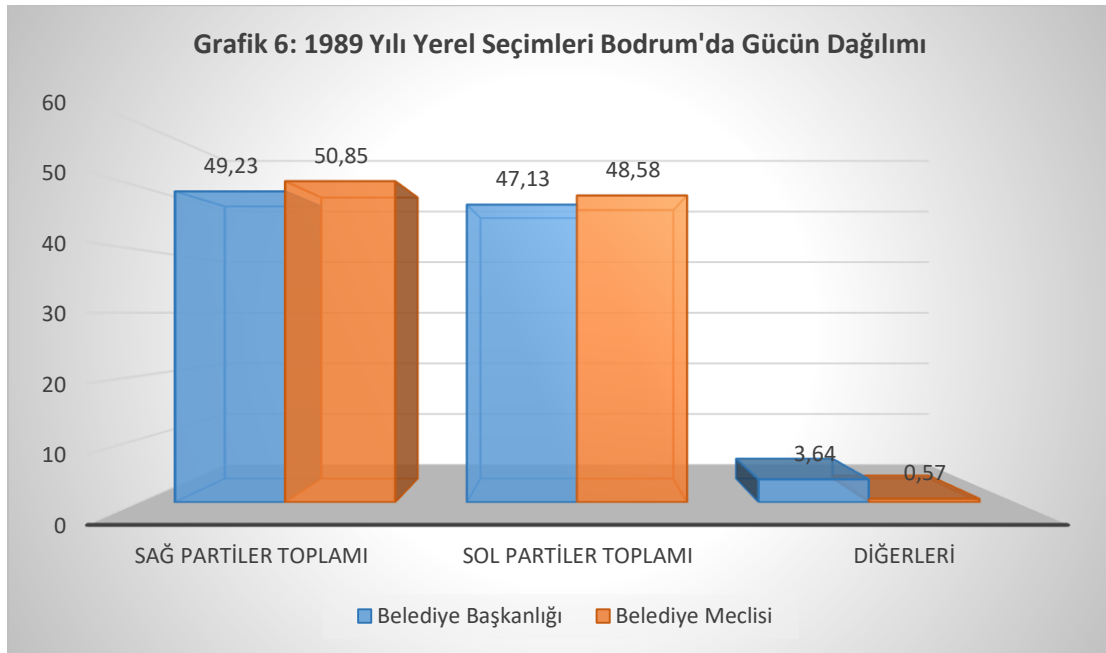
Belediye başkanlığı seçimlerinin galibi, yüzde 42,19'u bulan seçmen desteği ile SHP adayı Emin ANTER olmuştur.

Hatırlanacağı üzere 1984 seçimlerinin Türkiye galibi, merkez sağdan ANAP olmuştur (Arslan, 2007-b). 1989 seçimlerinin Türkiye genelinde, belediye başkanlığı ve de il genel meclisi kategorisinde partiler bazındaki galibi ise merkez sol parti hüviyetine sahip olan SHP olmuştur. Bu başarı, sol bir partinin yerel seçimlerde, incelenen dönem bağlamında Türkiye genelindeki en büyük başarısıdır.

Tablo 5: 1989 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

		Bodrum Sonuçları	
		Belediye Başkanlığı	Belediye Meclisi
1989	Sağ Partiler Toplamı	49,23	50,85
	Sol Partiler Toplamı	47,13	48,58
	Diğerleri	3,64	0,57
Toplam		100	100

Kaynak: Araştırmacının 2016 yılında gerçekleştirdiği araştırma verileri temel alınarak düzenlenmiştir.

Bodrum'un siyasi yapısı ve bu yapıdaki değişim, oyların siyasi yelpazeye dağılımı temelinde incelendiğinde de oldukça önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Tablo 5'te ve Grafik 6'da da görüldüğü gibi, özellikle belediye meclisi üyeliği seçimlerinde, Bodrum'un siyasi yapısına sağ siyaset geleneğinin ağırlığı gözlemlenir. Ancak sağ yelpazenin 1989 yerel seçimlerinde Bodrum'da, bir önceki seçimlere kıyasla ciddi bir oy kaybı yaşadığı da gözlerden kaçmayacaktır.

4. 1994 YILI YEREL SEÇİM SONUÇLARI

1994 yılı yerel seçimleri 27 Mart 1994 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Seçimlere ilgi bir hayli yüksek olmuştur. Seçimlere katılım özellikle, Türkiye genelinde rekor seviyelere yaklaşmıştır. Bodrum'da ise tersine tarihi dip seviyelerini görmüştür. Bu seçimlerde katılım

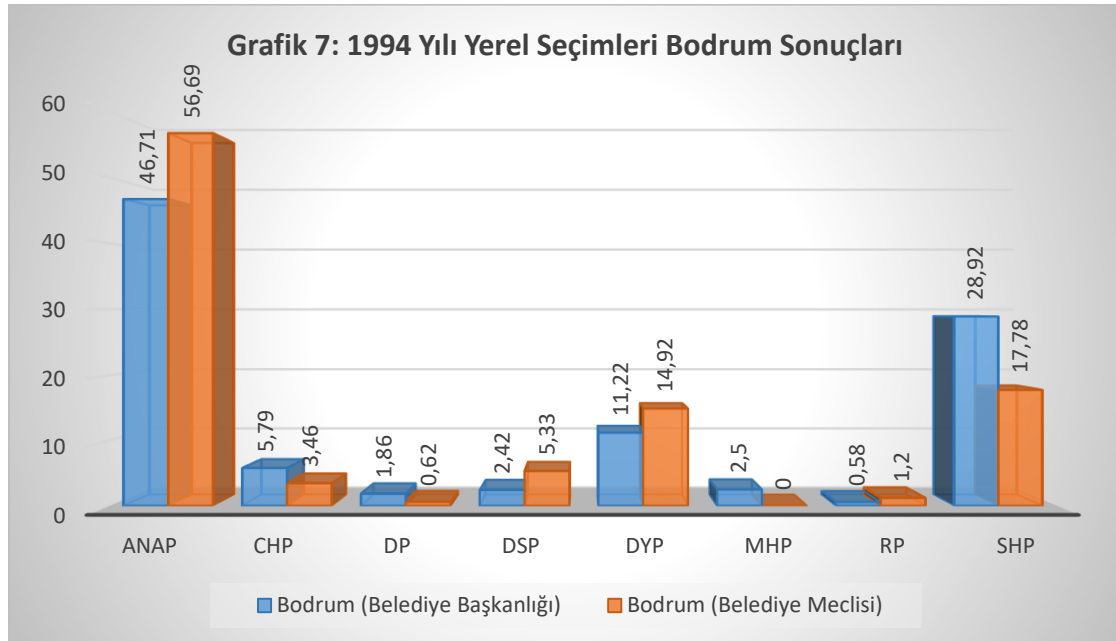
oranı Türkiye genelinde, yüzde 81'lerden yüzde 91'lere yükselmiştir. Bodrum özelinde ise katılım yüzde 71,43'ten, yüzde 57,33'e düşmüştür.

Tablo 6: 1994 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

	Partilere Göre Oy Dağılımı (%)	
	Bodrum (Belediye Başkanlığı)	Bodrum (Belediye Meclisi)
ANAP	46,71	56,69
CHP	5,79	3,46
DP	1,86	0,62
DSP	2,42	5,33
DYP	11,22	14,92
MHP	2,50	0
RP	0,58	1,20
SHP	28,92	17,78
Diğer	0	0

Kaynak: YerelNET (2016).

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1994&belediyeid=127573 ve http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=1994&belediyeid=127573

1994 mahalli idareler seçimlerinde ülke genelinde, 13 siyasi parti ve bağımsızlar yerelde siyasi iktidar için yarışmıştır. 1994 yılı yerel seçimlerinin sonuçları Bodrum özelinde, oyların siyasi partiler arasında dağılımı temelinde incelendiğinde son derece önemli bulgularla karşılaşılır. Daha net bir anlatımla, hem belediye başkanlığı ve hem de belediye meclisi seçimlerinde Bodrum'da seçimlerin galibi Anavatan Partisi olmuştur. ANAP bu seçimlerde Bodrum'da, belediye başkanlığı seçimlerinde yüzde 49,7 civarında oy alırken, belediye meclisi seçimlerinde desteğini yüzde 56,7'ye taşımış ve Bodrum'un siyasi yapısına damgasını vurmuştur (Tablo 6 ve Grafik 7). Belediye başkanlığını ise bu kez Anavatan Partisi'nden adaylığını koyan Tuğrul ACAR kazanmıştır.

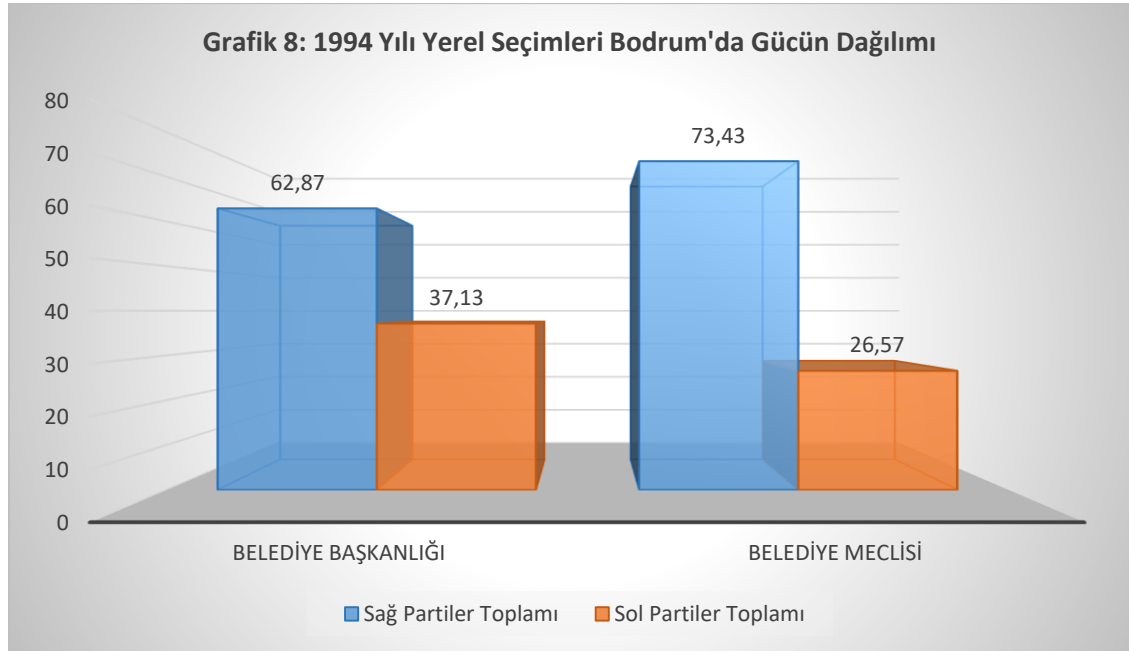
1994 yılı yerel seçimleri, Türkiye'nin genel siyasi yapısında da, sağ kanatta büyük bir toparlanmaya zemin hazırlamıştır. 1994 yerel seçimlerinde, partilerin başarı sıralamasında ilk üç sırada sağ partiler yer alır. Birinciliği ANAP'tan kıl payı farkla DYP kazanmıştır. Erbakan'ın partisi RP darbe sonrası ilk yerel seçimlerde yüzde 5'i bile bulmayan oy oranını, müteakip seçimlerde katlayarak arttırmayı başarmıştır. Somut olarak RP'nin Türkiye geneli il genel meclisi seçimlerinde 1984'teki oy oranı yüzde 4,40 iken, 1999 yerel seçimlerinde yüzde 19,14'lük seçmen desteği ile birinciliği zorlamıştır (Arslan, 2015; Arslan, 2012-c: 589-590 ve Arslan 2014-a).

Oyların siyasi yelpazeye dağılımı incelendiğinde ise, hem Türkiye geneli ve hem de Bodrum özelinde oldukça önemli sonuçlarla karşılaşılır. Bu seçimlerle sağ partilerin Türkiye'nin yerel siyasi yapısı içindeki toplam gücü yüzde 61'lerden yüzde 79'lara yükselmiştir (Arslan, 2015).

Tablo 7: 1994 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

		Bodrum Sonuçları	
		Belediye Başkanlığı	Belediye Meclisi
1994	Sağ Partiler Toplamı	62,87	73,43
	Sol Partiler Toplamı	37,13	26,57
	Diğerleri	0	0
Toplam		100	100

Kaynak: Araştırmacının 2016 yılında gerçekleştirdiği araştırma verileri temel alınarak düzenlenmiştir.

1994 yılı yerel seçimleri sonuçları Bodrum özelinde de, Türkiye genelindekine oldukça benzer bir tablo ortaya koymaktadır. Bodrum'un siyasi ve toplumsal hayatında sağ siyaset geleneğinin bariz üstünlüğü, bu seçimlerde daha bir netlik kazanır. Tablo 7 ve Grafik 8'de de görüldüğü gibi belediye meclisi seçimlerinde, sağ partilerin Bodrum'un siyasi yapısı içindeki toplam gücü yüzde 73'ü aşmaktadır. Belediye başkanlığı seçimlerinde ise sağın toplam gücü yüzde 63'ün altında kalmaktadır.

5. 1999 YILI YEREL SEÇİM SONUÇLARI

1999 yerel seçimleri 18 Nisan 1999 tarihinde yapılmıştır. Seçimlere siyasi partiler bazında son derece geniş bir katılım olmuş ve 20 siyasi parti (Bayramoğlu, 2006-b) yerel de siyasi iktidarı elde etmek mücadelesi vermiştir. Seçimlere seçmen ilgisi, hem Türkiye genelinde bir önceki seçimlere kıyasla kısmen düşmüş olsa da, genel olarak değerlendirildiğinde yine de oldukça yüksek seviyelerde olmuştur. Bodrum’da ise seçimlere katılım oranlarında, bir önceki seçimlere kıyasla ciddi artışlar gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, Bodrumlu seçmenin, 1999 yerel seçimlere ilgisi, Türkiye ortalamasının çok gerisinde kalmaktadır.

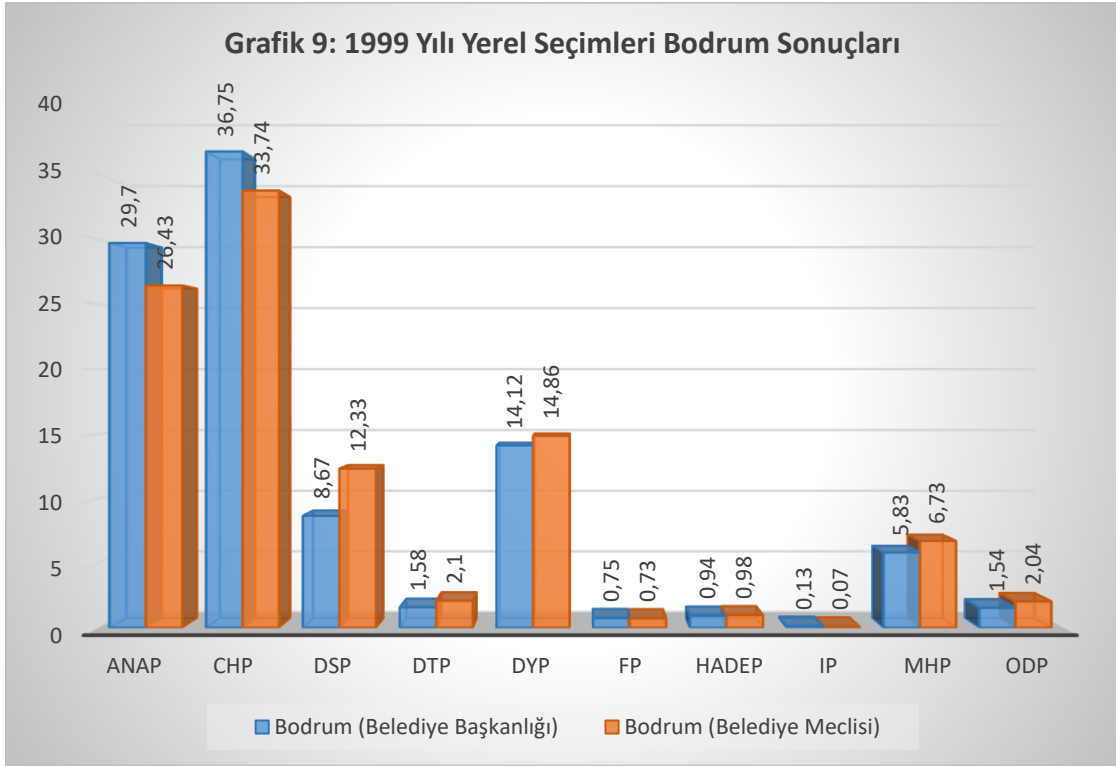
Tablo 8: 1999 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

	Partilere Göre Oy Dağılımı (%)	
	Bodrum (Belediye Başkanlığı)	Bodrum (Belediye Meclisi)
ANAP	29,70	26,43
CHP	36,75	33,74
DSP	8,67	12,33
DTP	1,58	2,10
DYP	14,12	14,86
FP	0,75	0,73
HADEP	0,94	0,98
IP	0,13	0,07
MHP	5,83	6,73
ODP	1,54	2,04
Diğer	0	0

Kaynak: YerelNET (2016).

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1999&belediyeid=127573 ve

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=1999&belediyeid=127573

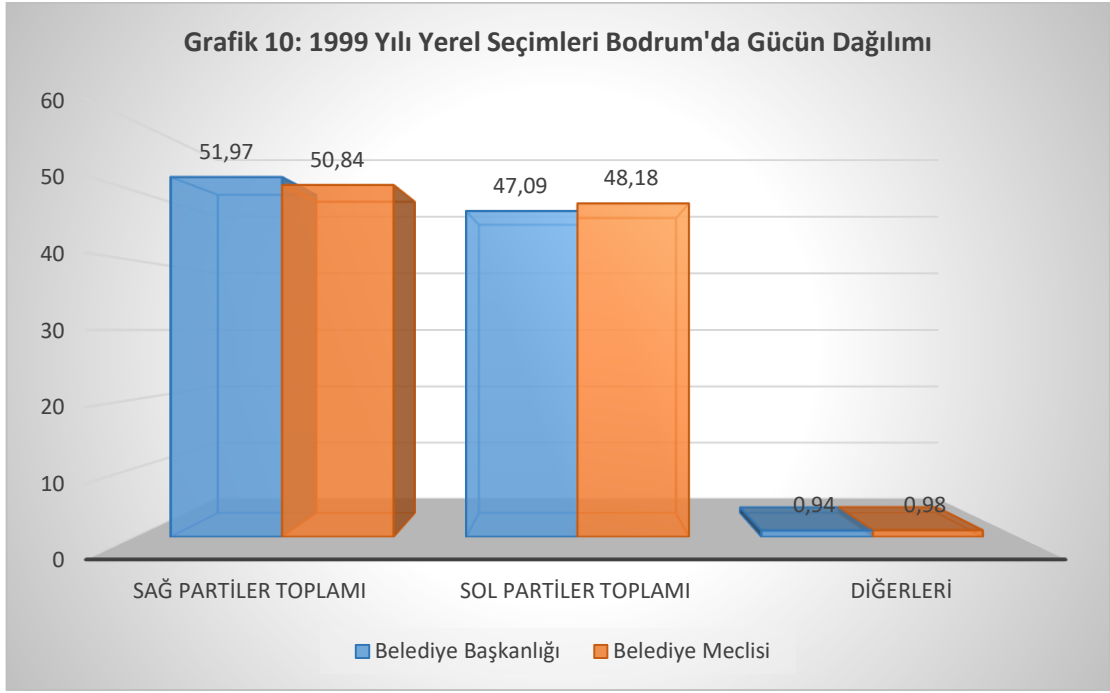
1999 yerel seçimlerinin sonuçları, oyların partilere dağılımı temelinde incelendiğinde, her iki kategoride de seçimlerin Bodrum'daki galibinin CHP olduğu açıkça görülmektedir. Grafik 9'da ve Tablo 8'de de görüldüğü gibi CHP, Bodrumlu seçmenlerin üçte bire yakınının desteğini kazanarak, birinci parti olmayı başarmıştır. İlçede belediye başkanlığını, yine CHP kazanmıştır. CHP'nin adayı Emin ANTER de Bodrum belediye başkanı olmuştur. Bir önceki seçimlerin galibi ANAP ise bu seçimleri Bodrum'da ikinci sırada tamamlamıştır.

1999 yılı yerel seçimlerinin sonuçları, iktidarın siyasi yelpazeye dağılımı temelinde incelendiğinde de dikkat çekici bulgularla karşılaşılır. Sağ kanat siyasi partiler, ülke genelinde toplam 3215 belediye başkanlığının 2551'ini kazanmıştır. Bu sonuçlarla sağ siyaset geleneğinin, ülkenin siyasi yapısı içindeki belirleyici üstünlüğü açıkça tescillenmiştir. Daha net bir tabirle sağ kanat, 1994 yerel seçimlerinde elde ettiği, ülkenin yerel siyasi gücünün yaklaşık beşte dördünü kontrolünde bulundurma başarısını bu seçimlerde de sürdürmüştür (Arslan, 2014).

Tablo 9: 1999 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

		Bodrum Sonuçları	
		Belediye Başkanlığı	Belediye Meclisi
1999	Sağ Partiler Toplamı	51,97	50,84
	Sol Partiler Toplamı	47,09	48,18
	Diğerleri	0,94	0,98
Toplam		100	100

Kaynak: Araştırmacının 2016 yılında gerçekleştirdiği araştırma verileri temel alınarak düzenlenmiştir.

1999 yerel seçimlerinde Bodrum'da, oyların siyasi yelpazeye dağılımı incelendiğinde de Bodrum'un yeni siyasi yapısı ve bu yapıdaki değişime dair son derece önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Grafik 9 ve Tablo 10'da açık bir şekilde görüldüğü üzere, daha önceki seçimlerde olduğu gibi, Bodrum'un toplumsal ve siyasi hayatında sağ kanadın üstünlüğü devam etmiştir. Ancak sağ siyaset geleneği Bodrum'un siyasi yapısı içinde ciddi oranlarda oy kaybı yaşamıştır. Sol kanat ise bu seçimlerde, Bodrum'da yalnızca belediye başkanlığını kazanmakla kalmamış, seçmen kitlesini de yaklaşık yüzde 26,82 oranında arttırmayı başarmıştır. Sol siyaset geleneği, belediye meclisi seçimlerinden ise çok daha güçlenerek çıkmıştır. Bir başka ifadeyle sol kana belediye meclisi seçimlerinde seçmen desteğini yüzde 26,57'den, yüzde 48,18'e yükseltmiştir.

6. 2004 YILI YEREL SEÇİM SONUÇLARI

2004 yılı yerel seçimleri, 28 Mart 2004 tarihinde yapılmıştır. 2004 yerel seçimlerinde seçimlere katılım oranında, hem Türkiye genelinde ve hem de Bodrum özelinde, önceki yerel seçimlerle kıyaslandığında, dikkat çekici bir azalma gözlemlenir. Bu seçimlerde, seçimlere olan seçmen ilgisinde, incelenen dönemler bazında hem Bodrum'da ve hem de Türkiye genelinde tarihi dip seviyelere yaklaşılır. Seçimlere katılım oranlarında, Türkiye genelinde ortalama yüzde 13,3 civarında bir azalma olurken, Bodrum'da bu düşüş yüzde 22'ye yaklaşır.

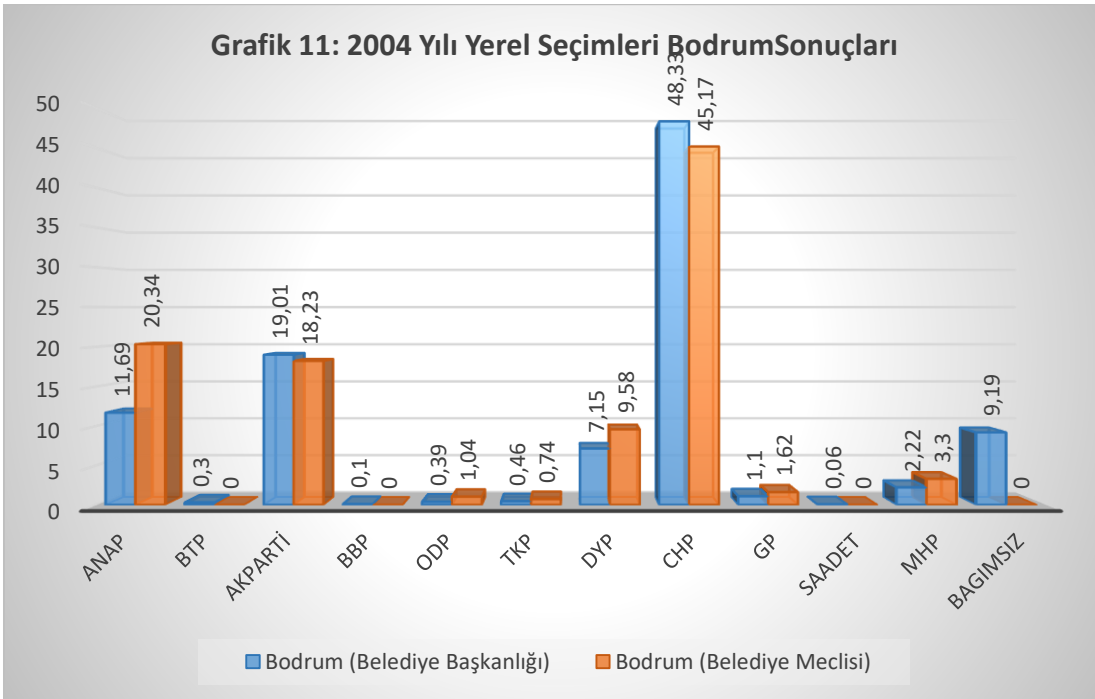
Tablo 10: 2004 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

	Partilere Göre Oy Dağılımı (%)	
	Bodrum (Belediye Başkanlığı)	Bodrum (Belediye Meclisi)
ANAP	11,69	20,34
BTP	0,30	0
AKPARTİ	19,01	18,23
BBP	0,10	0
ODP	0,39	1,04
TKP	0,46	0,74

DYP	7,15	9,58
CHP	48,33	45,17
GP	1,10	1,62
SAADET	0,06	0
MHP	2,22	3,30
BAGIMSIZ	9,19	0

Kaynak: YerelNET (2016).

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=2004&belediyeid=127573 ve
http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=2004&belediyeid=127573

2004 yılı yerel seçimlerinde, ülke genelinde 20’den fazla siyasi partinin, yerelde iktidar mücadelesi vermiştir. Tablo 10’da ve Grafik 11’de de görüldüğü gibi, oyların partiler arasındaki dağılımı incelendiğinde, Bodrum’daki bu seçimleri diğerlerinden farklı kılan en önemli sonuç, hem belediye başkanlığı ve hem de belediye meclisi kategorisinde, seçmen desteğini çok büyük oranlarda arttırarak CHP’nin ipi göğüslemesidir. Sağ kanatta ise Bodrum’un siyasi yapısında önemli bir yere sahip olan ANAVATAN Partisi’nin ciddi bir düşüş yaşadığı gözlemlenmiştir. Hatta belediye başkanlığı kategorisinde ANAP’ın oy kaybı yüzde 60’ı aşar. Bodrum’da belediye başkanlığını da, yüzde 48.33 oy oranı ile CHP adayı Mazlum AĞAN kazanmıştır.

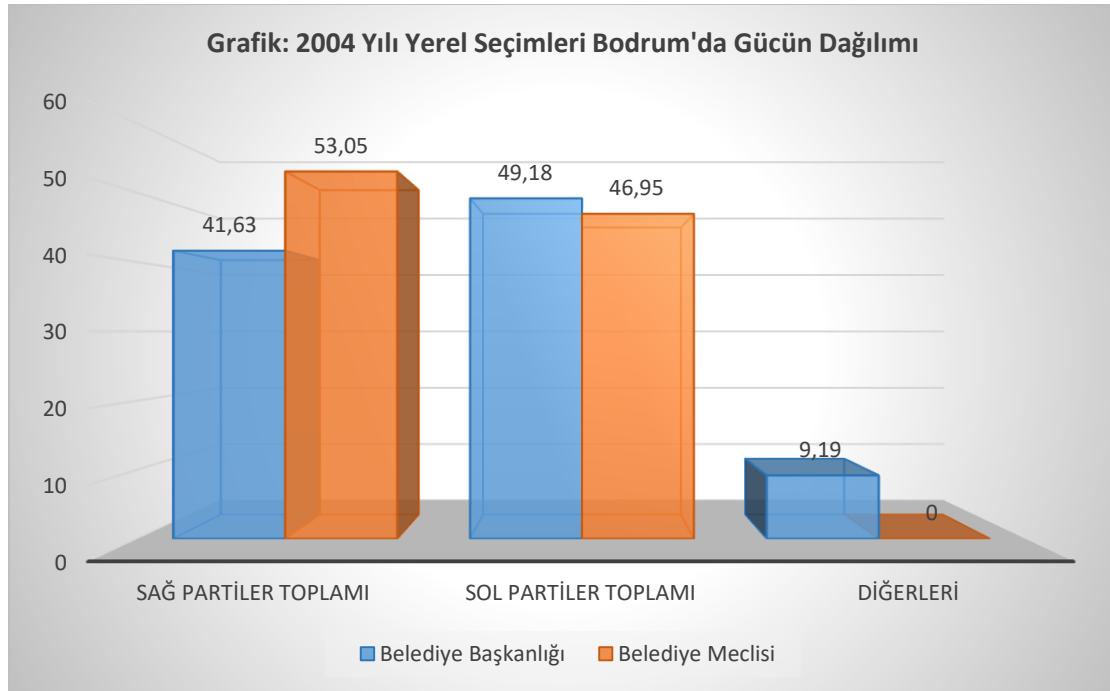
2004 yılı mahalli idareler seçimleri, Türkiye’nin siyasi hayatında ise yeni bir dönemin sinyallerini vermektedir. Bu seçimlerde Türkiye genelinde siyasi hayata, Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) damgasını vurmuştur. Muhafazakâr demokrat bir parti kimliği ile siyaset sahnesine yeni katılan Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti), Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde girdiği ilk yerel seçimlerde, büyük bir başarıya imza atmıştır (Arslan, 2015; Arslan, 2012; Arslan, 2007-c). Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde kurulan Ak Parti, ilk yerel seçim sınavında, tarihte tekrarı zor bir başarıya imza atmıştır. Kuruluşunun üzerinden daha 3 yıl bile geçmeden yerel seçimlere giren Ak Parti, Türkiye genelinde belediye başkanlıklarının yüzde 55’ten fazlasını kazanmayı başarmıştır (Arslan, 2015).

Oyların siyasi yelpazeye dağılımı temelinde Türkiye'nin yerel siyasi yapısı incelendiğinde de, son derece önemli sonuçlara ulaşılır. Sağ siyaset geleneğinin, Türkiye'nin yerel siyasi yapısında belirleyici gücü bu seçimlerde zirveye ulaşmıştır. Daha önceki seçimlerde, yerel iktidar pastasındaki payında yüzde 80'leri zorlayan sağ kanat partiler, bu seçimlerde toplam seçmen desteklerini yüzde 80'in üzerine taşımayı başarmıştır. Bir başka ifadeyle, yerel siyasi elitlerin beşte dördünden fazlası sağ partilerin temsilcileri arasından seçilmiştir. Solun ülkenin genel siyasi yapısı içindeki toplam temsil gücü ise yüzde 17'lerde kalmıştır.

Tablo 11: 2004 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

		Bodrum Sonuçları	
		Belediye Başkanlığı	Belediye Meclisi
2004	Sağ Partiler Toplamı	41,63	53,05
	Sol Partiler Toplamı	49,18	46,95
	Diğerleri	9,19	0
Toplam		100	100

Kaynak: Araştırmacının 2016 yılında gerçekleştirdiği araştırma verileri temel alınarak düzenlenmiştir.

Sağ kanat siyasi partiler, Türkiye genelinde yakalamış oldukları bu ivmeyi Bodrum özelinde sürdürmeyi başaramadılar. Hatta sağ kanat partilerin Bodrum'daki toplam seçmen desteği, incelenen süreçte ilk kez 2004 yılı yerel seçimlerinde, sol partilerin gerisine düşmüştür. Başkanlığı seçimlerinde Bodrum'da sol kanat yüzde 49,18 civarında oy alırken, sağın toplam oy oranı yüzde 41,63'te kalmıştır. Belediye başkanlığında sağı frenleyen ise bağımsız aday olmuştur.

7. 2009 YILI YEREL SEÇİM SONUÇLARI

29 Mart 2009 tarihinde gerçekleştirilmiş olan 2009 yerel seçimlerinde, hem Türkiye genelinde ve hem de Bodrum özelinde seçimlere seçmen ilgisinde kayda değer bir artış gözlemlenmiştir. Özellikle de Türkiye kırsalında katılım oranlarının, kentsel alanlara nazaran oldukça yüksek olması son derece dikkat çekicidir. Bodrumlu seçmenlerin seçimlere katılım oranlarındaki artış, Türkiye geneli ortalamasının bir hayli üstünde olmuştur. Bununla birlikte, Bodrum’da seçimlere ilgi Türkiye ortalamasının oldukça altında kalmıştır. Daha net bir ifadeyle Türkiye genelinde, seçimlerinde seçimlere katılım yüzde 84,03 iken, Bodrum belediye meclisi seçimlerinde bu oran yüzde 77,75 civarında olmuştur. Bodrum’da siyasi katılım ise, bir önceki seçimlere kıyasla, yaklaşık yüzde 31,7 civarında artmıştır.

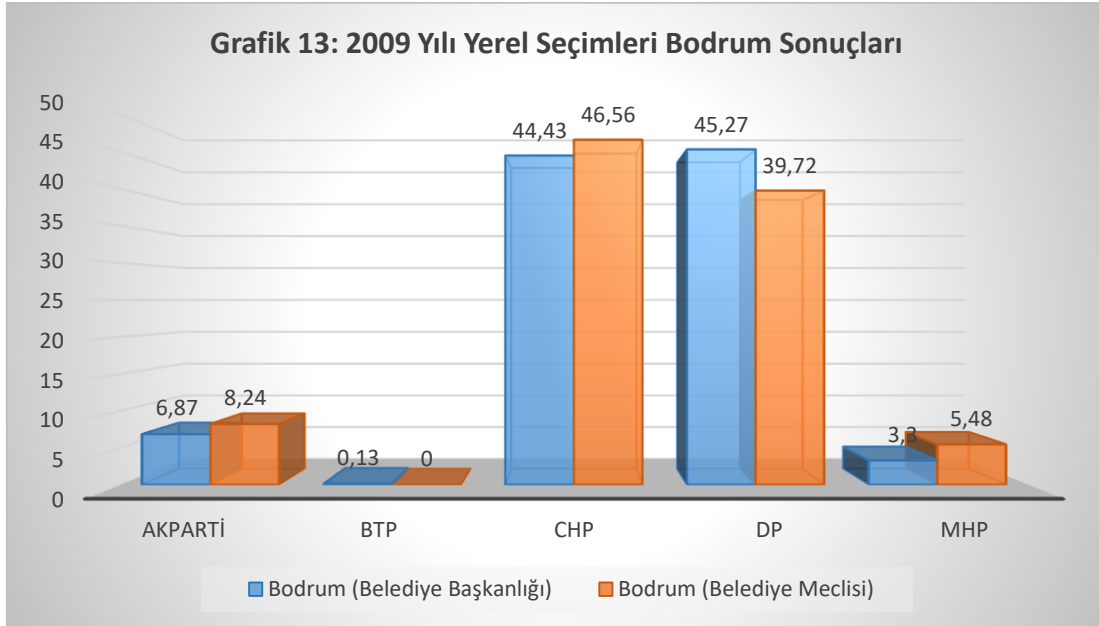
Tablo 12: 2009 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

	Partilere Göre Oy Dağılımı (%)	
	Bodrum (Belediye Başkanlığı)	Bodrum (Belediye Meclisi)
AKPARTİ	6,87	8,24
BTP	0,13	0
CHP	44,43	46,56
DP	45,27	39,72
MHP	3,30	5,48
Diğer	0	0

Kaynak: YerelNET (2016),

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=2009&belediyeid=127573 ve

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=2009&belediyeid=127573

Ülke genelinde 16 siyasi parti ile bağımsız adayların yerelde siyasi iktidar için yarıştığı 2009 yılı seçimlerine, bir önceki seçimlerde olduğu gibi, Adalet ve Kalkınma Partisi damgasını vurmuştur. Yurt genelinde, Akdeniz ve Ege sahil şeridinin bir kısmıyla Trakya dışındaki bütün illerde Ak Parti’nin renklerini görmek mümkündür. Kazanılan belediye başkanlıkları temelinde

de, bir önceki seçimlerde olduğu gibi 2009 yılı yerel seçimlerinin tartışmasız galibi yine Ak Parti'dir (Arslan, 2015).

Bodrum'da ise durum Türkiye genelinden oldukça farklıdır. 2009 yılı mahalli İdareler seçimlerinde hem belediye meclisi üyeliği seçimlerinde ve hem de belediye başkanlığı seçimlerinde Demokrat Parti Bodrum'da büyük bir başarı sergilemiştir. Her iki kategoride de yüzde 40'ların çok üstüne çıkan oy oranı ile DP Bodrum'da, özellikle belediye başkanlığı seçimlerinden birinci çıkmayı başarmıştır (Tablo, 12 ve Grafik 13). İlçede belediye başkanlığı seçimini DP adayı Mehmet KOCADON kazanmıştır. Belediye meclisi seçimlerinde ise CHP Bodrum'da birinciliği DP'ye kaptırmaz. Türkiye genelinde önemli bir başarı gösteren Ak Parti ise bu seçimlerde Bodrum'da, yüzde 10'u bile bulmayan seçmen desteği ile kendine üçüncü sırada yer bulabilir.

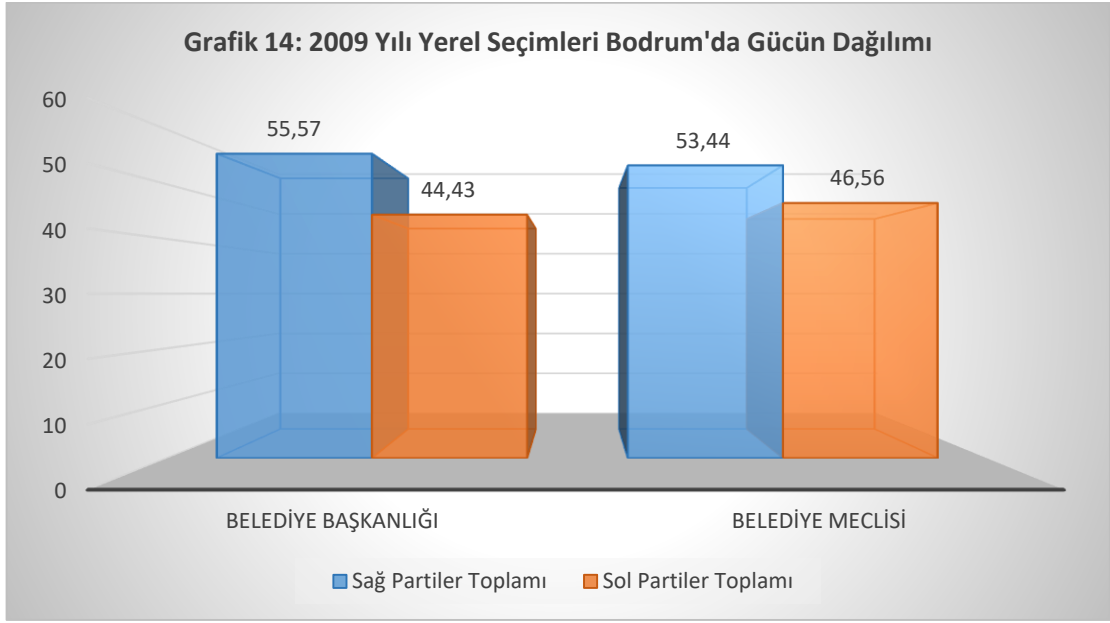
Oyların siyasi yelpazeye dağılımı temelinde Türkiye'nin ve Bodrum'un yeni siyasi yapısı incelendiğinde de son derece önemli sonuçlarla karşılaşılır. 2009 yerel seçimlerinde Türkiye genelinde, belediye başkanlıklarının dörtte üçe yakınına sağ partiler tarafından kazanılmış olduğu gerçeği ortaya çıkar. Bu seçimlerde, ülke genelinde toplam oyların üçte ikisini kazanan sağ kanat, yerel siyasi iktidarın da yüzde 73,12'sini elinde tutma hakkını elde etmiştir (Arslan, 2015).

Bununla birlikte sağ siyaset geleneğinin 2009 yerel seçim başarısı, bir önceki seçimlerin gerisinde kalmıştır. Bununla birlikte, yerel siyasi hayatta sağ siyaset geleneğini sürdürmek için yetecek kadar da büyük ve önemlidir. Bir başka ifadeyle, sağ kanadın 2009 yılı yerel seçimlerindeki güç kaybı yüzde 9'u aşmıştır (Arslan, 2012). Öte yandan sol kanadın ise bu seçimlerde Türkiye genelinde, bir toparlanma sürecine girdiği ve seçmen desteğini de yaklaşık iki kat arttırdığı dikkatlerden kaçmayacaktır.

Tablo 13: 2009 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

		Bodrum Sonuçları	
		Belediye Başkanlığı	Belediye Meclisi
2009	Sağ Partiler Toplamı	55,57	53,44
	Sol Partiler Toplamı	44,43	46,56
	Diğerleri	0	0
Toplam		100	100

Kaynak: Araştırmacının 2016 yılında gerçekleştirdiği araştırma verileri temel alınarak düzenlenmiştir.

Oyların siyasi yelpazeye dağılımı temelinde Bodrum'un siyasi yapısı incelendiğinde ise son derece çarpıcı bulgulara karşılaşılr. Tablo 13 ve Grafik 14'te de açık bir şekilde görüldüğü gibi 2009 seçimlerinde, Bodrum'un siyasi yapısında üstünlüğün yeniden sağ siyaset geleneğine geçtiği gözlemlenir. Bunda ise en büyük pay hiç kuşkusuz DP ve belediye başkan adayı Mehmet KOCADON'a aittir. Bununla birlikte sol siyaset anlayışı ise CHP'nin tek başına aldığı yüzde 46'lara ulaşan seçmen desteği ile Bodrum'daki yarıştan hiç de kopmamış olduğunu net bir şekilde ortaya koymaktadır.

8. 2014 YILI YEREL SEÇİM SONUÇLARI

Günümüzdeki yerel siyasi yapıyı şekillendirmiş olan 2014 yılı yerel seçimleri, 30 Mart 2014'te gerçekleştirilmiştir. Seçimlere (belediye meclis üyeliği) seçmen ilgisi, Türkiye genelinde ve Muğla'nın Bodrum ilçesinde son derece yüksek olmuştur. Bodrum'da seçimlere katılım oranı, yüzde 86,52 ile incelenen süreçte en yüksek ikinci seviyelere ulaşmıştır. Bir önceki seçimlere kıyasla Türkiye genelinde seçmen ilgisinde 5 puana yakın bir artış gerçekleşirken, Bodrum ilçesinde de seçmenlerin seçimlere ilgisinde 11,3'lük bir artış gerçekleşmiştir.

Tablo 14: 2014 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

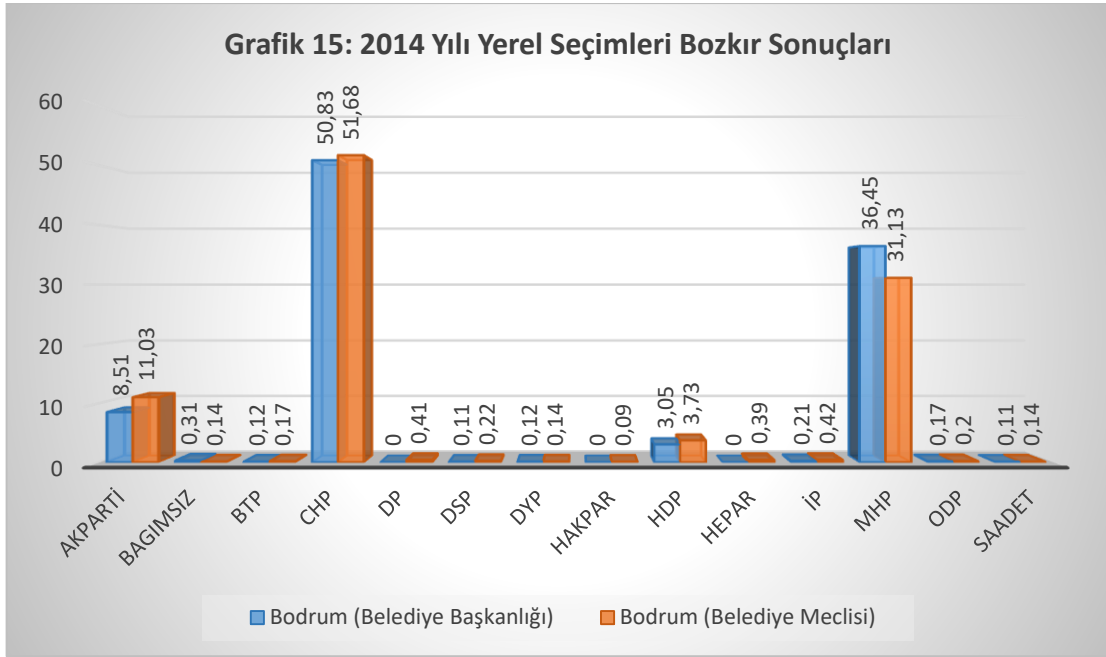
	Partilere Göre Oy Dağılımı (%)	
	Bodrum (Belediye Başkanlığı)	Bodrum (Belediye Meclisi)
AKPARTİ	8,51	11,03
BAGIMSIZ	0,31	0,14
BTP	0,12	0,17
CHP	50,83	51,68
DP	0	0,41
DSP	0,11	0,22
DYP	0,12	0,14
HAKPAR	0	0,09
HDP	3,05	3,73

HEPAR	0	0,39
İP	0,21	0,42
MHP	36,45	31,13
ODP	0,17	0,20
SAADET	0,11	0,14
TKP	0	0,10

Kaynak: TÜİK (2016), YerelNET (2016),

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?belediyeid=127573 ve

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?belediyeid=127573

2014 yılı mahalli idareler seçimlerinin sonuçları, partilerin kazandıkları belediye başkanlıkları temelinde, Türkiye'nin siyasi yapısı incelendiğinde, Türkiye genelinde ilk üç sırada, 2009 seçimlerinde olduğu gibi, Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi'nin yer aldığı görülür. Kazanılan belediye başkanlığı sayısında da sıralama değişmemektedir.

2014 yılı yerel seçimlerinin Bodrum'un siyasi yapısında meydana getirdiği farklılaşma ve değişimin boyutları ise Tablo 14 ve Grafik 15'te net bir şekilde incelenebilir. Bu seçimlerin Bodrum'daki mutlak galibi, yüzde 50'yi aşan oy oranıyla CHP'dir. İlçede belediye başkanlığını da, bir önceki seçimlerde DP saflarından belediye başkanlığını üstlenmiş olan ve bu seçimlere CHP'nin adayı olarak giren Mehmet KOCADON kazanmıştır. Öte yandan Bodrum'da yeniden siyaset sahnesine çıkan MHP'ye yüzde 30'ları bir hayli aşan oy oranı ile ikinci sırada ipe göğüslemiştir. Türkiye genelinde seçimlere damgasını vuran Ak Parti ise bu seçimlerde de Bodrum'da başarılı olamayıp, üçüncülükle yetinmek zorunda kalmıştır.

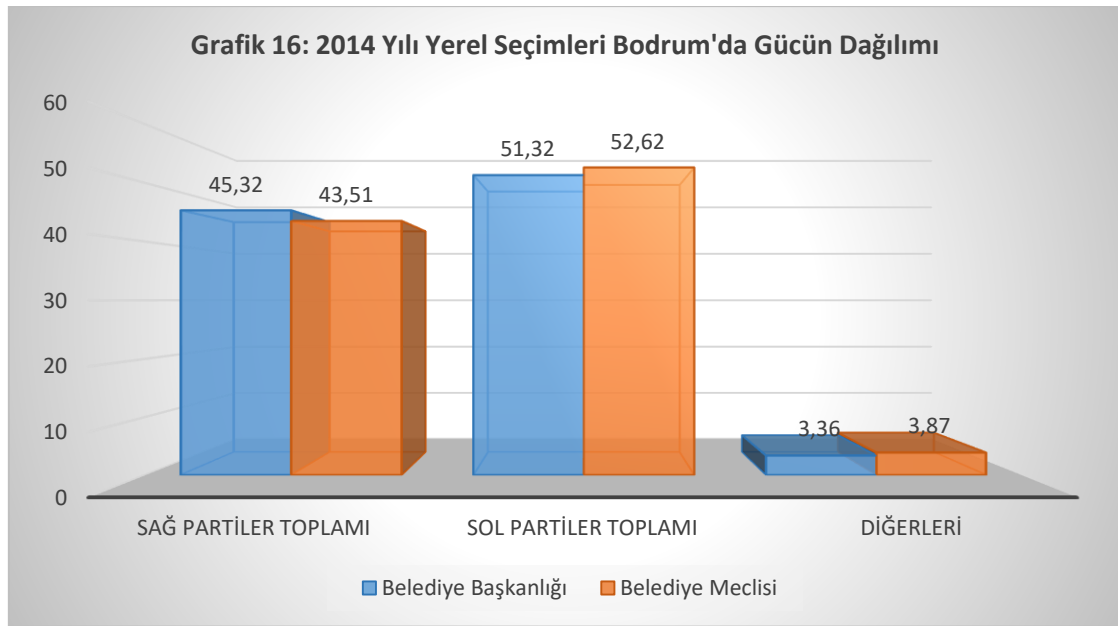
Türkiye'nin ve hem de Bodrum'un siyasi yapısını ve bu yapıdaki değişimi daha iyi anlayabilmek için oyların ve yerel siyasi elitlerin (Arslan, 2011-a; Arslan, 2011-b; Arslan, 2011-c) siyasi yelpazeye dağılımını da incelemek gerekir. Bulgular, toplumun 2014 yerel seçimleri ile yeniden şekillenen yerel siyasi yapısında, daha önceki seçimlerde olduğu gibi yine sağ siyaset geleneğinin üstünlüğüne işaret etmektedir. Ülke genelinde seçmen desteğinin üçte ikisini almayı başaran sağ kanat partiler, siyasi temsil gücünün de dörtte

üçünü kazanmıştır. Bir önceki seçimlerde olduğu gibi bu seçimlerde de, Türk toplumunun yerel siyasi yapısına sağ siyaset anlayışı damgasını vurmuştur.

Tablo 15: 2014 Yılı Yerel Seçimleri Bodrum Sonuçları

		Bodrum Sonuçları	
		Belediye Başkanlığı	Belediye Meclisi
2014	Sağ Partiler Toplamı	45,32	43,51
	Sol Partiler Toplamı	51,32	52,62
	Diğerleri	3,36	3,87
Toplam		100	100

Kaynak: Araştırmacının 2016 yılında gerçekleştirdiği araştırma verileri temel alınarak düzenlenmiştir.

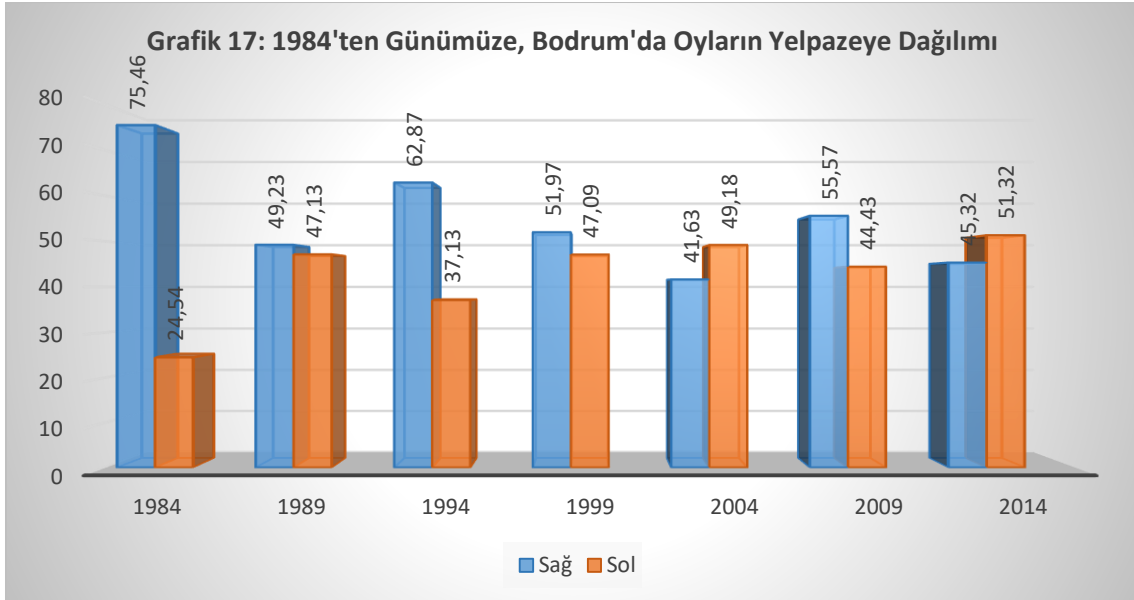
Bodrum'da ise durum Türkiye genelindekinden çok daha farklıdır. Bodrum'da, Türkiye genelindekinden çok daha farklı bir şekilde, sol siyaset geleneğinin açık bir üstünlüğü gözlemlenir. Tablo 15'te ve Grafik 16'da da görüldüğü gibi Bodrum'da, hem belediye başkanlığı seçimlerinde ve hem de belediye meclisi seçimlerinde, tek başına yüzde 50'leri aşan seçmen desteğiyle solu zirveye taşımıştır. Bu başarı da ise belediye başkanı Mehmet KOCADON'un payı son derece büyüktür.

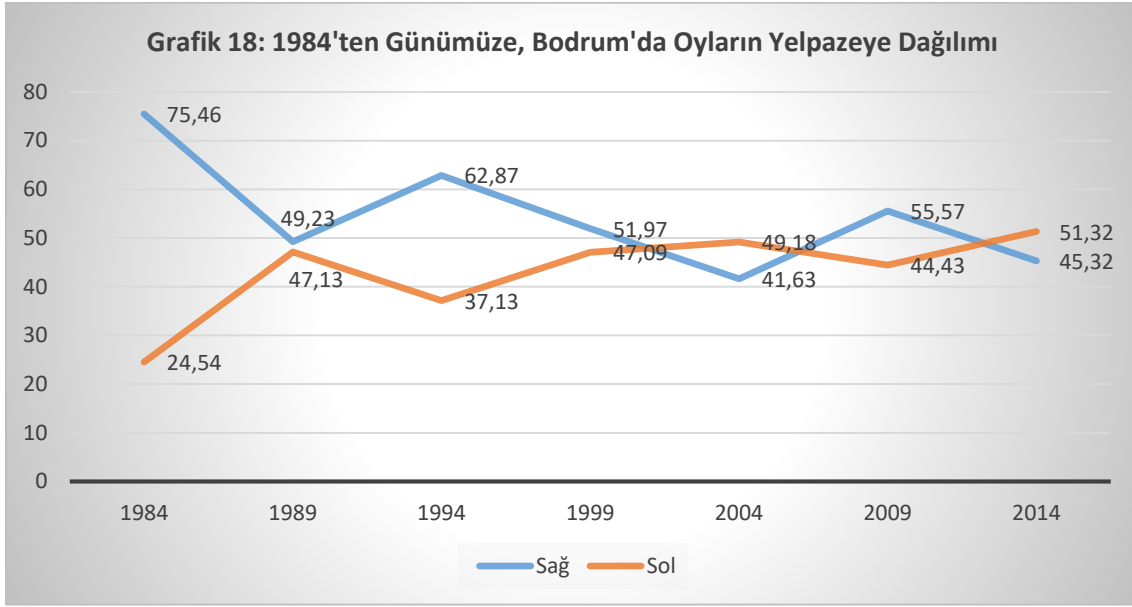
GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Bu çalışmada, tarihsel bir bakış açısıyla ve siyaset sosyolojisinin yöntem - teknikleri kullanılarak, Bodrum'un siyasi yapısı ve bu siyasi yapıda, geçmişten günümüze yaşanan değişim araştırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle, Bodrum'da ve Türkiye genelinde seçimlere katılım oranları araştırılmıştır. Müteakiben belediye meclisi ve belediye başkanlığı kategorisinde yerel seçim sonuçları incelenerek; Bodrum'un yerel siyasi yapısının ortaya konması hedeflenmiştir. Buna ilaveten, incelenen süreç içinde Bodrum'un siyasi yapısında meydana gelen değişim de ele alınmıştır. Nihai aşmada ise bulgular, Türkiye geneli sonuçları ile karşılaştırılarak, Bodrum'un Türkiye'nin siyasi yapısı içindeki yeri anlaşılmasına çalışılmıştır.

Tablo 16: 1984'ten 2016'ya Bodrum'da Oyların Siyasi Yelpazeye Dağılımı

		Yerel Seçimler (%)	
		Belediye Meclisi	Belediye Başkanlığı
2014	Sağ Partiler Toplamı	45,32	43,51
	Sol Partiler Toplamı	51,32	52,62
	Diğerleri	3,36	3,87
2009	Sağ Partiler Toplamı	55,57	53,44
	Sol Partiler Toplamı	44,43	46,56
	Diğerleri	0	0
2004	Sağ Partiler Toplamı	41,63	53,05
	Sol Partiler Toplamı	49,18	46,95
	Diğerleri	9,19	0
1999	Sağ Partiler Toplamı	51,97	50,84
	Sol Partiler Toplamı	47,09	48,18
	Diğerleri	0,94	0,98
1994	Sağ Partiler Toplamı	62,87	73,43
	Sol Partiler Toplamı	37,13	26,57
	Diğerleri	0	0
1989	Sağ Partiler Toplamı	49,23	50,85
	Sol Partiler Toplamı	47,13	48,58
	Diğerleri	3,64	0,57
1984	Sağ Partiler Toplamı	75,46	75,38
	Sol Partiler Toplamı	24,54	24,62
	Diğerleri	0	0

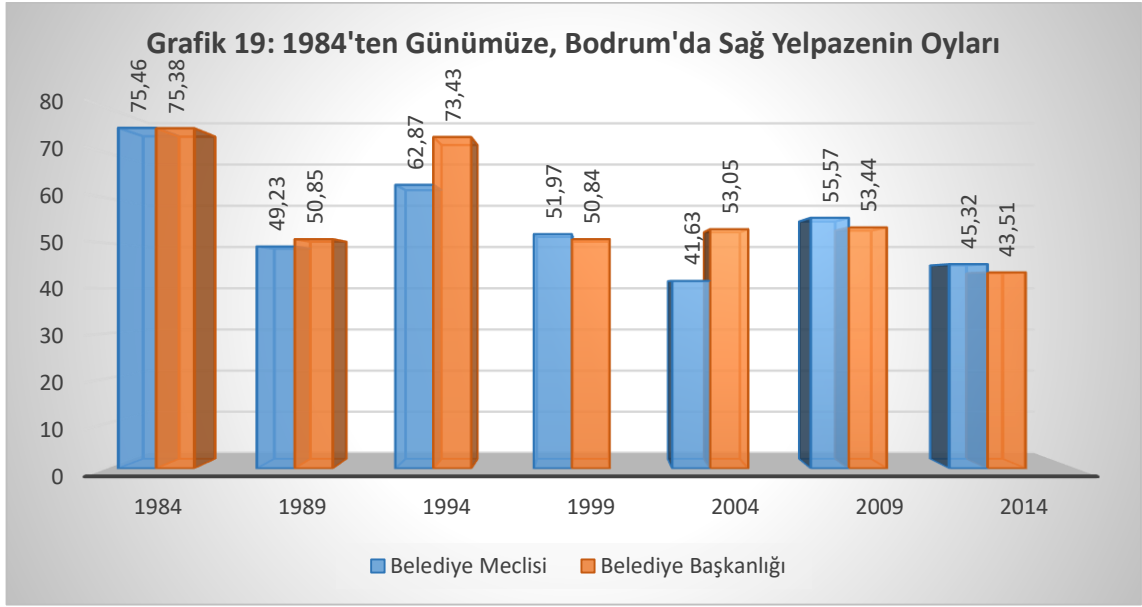

Araştırmanın temel hedefleri doğrultusunda, 1982 Anayasası ile yeniden şekillenen siyasi ve idari yapılanma sürecinde yapılan ilk seçimler olma özelliğine haiz 1984 yerel seçimleri hareket noktası olarak belirlenmiştir. Bu tarihten günümüze geçen 30 yılı aşkın asırlık süreç içinde, Türkiye’de yapılan 7 yerel seçimin sonuçları hem Bodrum özelinde ve hem de Türkiye geneli bağlamında araştırılmıştır. Tablo 16, Grafik 17 ve Grafik 18’de sergilenen bulgular, geçmişten günümüze Bodrum’un siyasi yapısında yaşanan değişimi bütün çıplaklığıyla gözler önüne sermektedir.

Tablo 17: Geçmişten Günümüze Bodrum’un Belediye Başkanları ve Seçildiği Parti

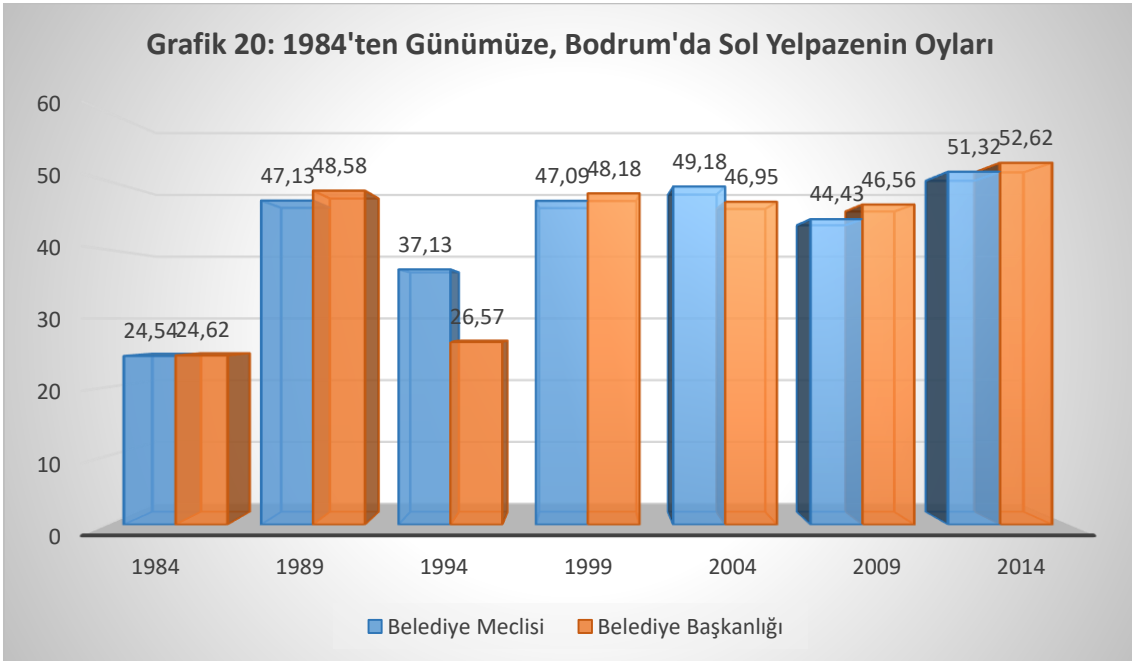
Seçimler	Belediye Başkanı	Parti
2014 Yerel Seçimleri	MEHMET KOCADON	CHP
2009 Yerel Seçimleri	MEHMET KOÇADON	DP
2004 Yerel Seçimleri	MAZLUM AĞAN	CHP
1999 Yerel Seçimleri	EMİN ANTER	CHP
1994 Yerel Seçimleri	TUĞRUL ACAR	ANAP
1989 Yerel Seçimleri	EMİN ANTER	SHP
1984 Yerel Seçimleri	CEVAT BİLKİÇ	ANAP

Diğer yandan ele alınan süreçte, Bodrum’da belediye başkanlığını kazanan parti ve adaylar yeniden sistematik bir şekilde incelendiğinde, Bodrum’un siyasi yapısı ve bu yapıda yaşanan değişimin boyutları daha bir netlik kazanmaktadır. Tablo 17’de de görüldüğü gibi, bu süreçte gerçekleştirilen seçimlerde yerel iktidar sağ ve sol partiler arasında gidip gelmiştir. Bu bulgular, Bodrum’un siyasi yapısının son derece dinamik bir karaktere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte Bodrum’un siyasi hayatında sol siyaset geleneği ön plana çıkmaktadır. Zira incelenen yedi seçimden dördünü sol yelpazeden adaylar kazanmıştır. Diğer üç seçimde ise sağ gelenekten adaylar yerel siyasi hayata yön verici elit pozisyonunu elde etmiştir.

Kaynak: Arslan tarafından hazırlanmıştır.

Oyların sağ ve sol yelpazeye dağılımı sistematik bir şekilde incelendiğinde Bodrum'un siyasi yapısındaki değişimin boyutları daha anlaşılır hale gelir. Grafik 19'da da ayrıntılı bir şekilde görüldüğü gibi, sağ siyaset geleneği Bodrum'un siyasi yapısı içinde en yüksek temsil gücüne 1984 yerel seçimlerinde ulaşmıştır. Takip eden seçimlerde ciddi bir destek kaybına uğrayan sağ kanat partiler, müteakip seçimlerde yeniden bir toparlanma sürecine girmiştir. Ne var ki bu yükseliş uzun sürmemiş ve sağı Bodrum'daki temsil gücü 1999 seçimlerinde, 1994 seçimlerindeki seviyelere geri dönmüştür. Takip eden süreçte sağ partilerin Bodrum'daki seçmen desteği dalgalı bir seyir izlemiştir. Son yerel seçimlerde ise sağın Bodrum'un siyasi yapısı içindeki gücü, özellikle de belediye meclisi seçimlerinde dip seviyeleri görmüştür.

Öte yandan, Bodrum yerel seçimlerinde sol parti oylarındaki değişim ise daha dikkat çekici boyutlardadır. Bir bakıma genel seçimlere yol gösterici olma mahiyetine de sahip olan belediye meclisi seçimlerinde siyasi partilerin elde ettikleri seçmen desteği, siyasi yapıya dair önemli ipuçları vermektedir. Bu tespitin ışığında sol partilerin Bodrum’da elde ettikleri oy oranları incelendiğinde son derece çarpıcı sonuçlara ulaşılır. Grafik 20’de de görüldüğü gibi, incelenen süreçte sol yelpaze, Bodrum’un siyasi yapısı içindeki en yüksek temsil gücüne, 2014 yerel seçimlerinde ulaşmıştır. Sol siyaset geleneğinin Bodrum’da en zayıf olduğu dönem ise 12 Eylül Darbesi sonrası ilk yerel seçimlere, yani 1984 yerel seçimlerine rastlar. Müteakip süreçte, Bodrum’da ciddi bir destek artışı sağlamayı başaran sol siyaset anlayışı Bodrum’un siyasal hayatındaki gücü dalgalı bir seyir izler. Ancak sol partiler, son yerel seçimlerde Bodrum’da, hem belediye başkanlığı ve hem de belediye meclisi seçimlerinde, yüzde 50’nin üzerinde oy almayı başararak, yeniden Bodrum’un siyasi yapısına solun damgasını vurmuştur.

KAYNAKÇA

- Ahmad, F. (1993). *The making of modern Turkey*. London: Routledge.
- Altunışık, R. (vd.) (2004). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri (SPSS uygulamalı)*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Arslan, D.A. (vd.) (2015). Yerel seçim sonuçları temelinde, Sarayönü'nün sosyo-politik yapısı. *Cappadocia: Journal Of History And Social Sciences*, 4, 19-61.
- Arslan, D.A. (vd.) (2014-a). Yerel seçim sonuçları temelinde, dünden bugüne Sarayönü. Uluslararası Sarayönü Sempozyumu (24-26 Ekim). Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Arslan, D.A. (vd.) (2014-b). Siyaset sosyolojisi perspektifinden 2009 ve 2014 yerel seçimlerinin karşılaştırmalı incelemesi. *Akademik Bakış, İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası Kırgızistan-Celalabat İşletme Fakültesi, Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 43, 1-27.
- Arslan, D. A. (2013). *Sosyoloji: Günlük yaşamın mimarisini keşfetmek*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Arslan, D. A. (2012-a). *Sosyoloji ve yöntem yazıları*. Ankara: Kalkan Matbaacılık.
- Arslan, D.A. (2012-b). Yerel seçim sonuçları temelinde Mersin'in siyasi yapısı. *International Journal of Human Sciences*. (9)2, 916-968.
- Arslan, D. A. (2012-c). Geçmişten geleceğe Kağızman'ın siyasi yapısı: Yerel seçim sonuçları temelinde Kağızman'ın siyasi yapısının sosyolojik analizi. Geçmişten Geleceğe Her Yönüyle Kağızman Sempozyumu (24-26 Mayıs). Kars: Kafkas Üniversitesi.
- Arslan, D. A. (2011-a). *Turkish political elites: Sociological analysis of Turkish politics and politicians*. Berlin: LAP LAMBERT Academic Publishing.
- Arslan, D. A. (2011-b). *Who rules Turkey: Turkish power elite*. Berlin: LAP LAMBERT Academic Publishing.
- Arslan, D. A. (2011-c). *Elites and power in contemporary Turkey: Social anatomy of Turkish elites*. Berlin: LAP LAMBERT Academic Publishing.
- Arslan, D. A. (2011-d). *Uygulamalı köy sosyolojisi: kırsal yapı ve kalkınma dinamikleri ile 17 öncesi ve sonrası Ankara Kavaközü*. Mersin: Mersin Üniversitesi Yayınları.
- Arslan, D. A. (2007-a). 1963'ten günümüze yerel seçim sonuçları temelinde Türkiye'nin siyasi yapısı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi (International Journal of Human Sciences)*, 4- 1, 1-32.
- Bayramoğlu, S. (2006-a). *Seçim sonuçlarının değerlendirmesi 1994 yılı raporu*. YERELNET, 01.03.2006, http://www.yerelnet.org.tr/secimler/secim_analizleri1994.php
- Bayramoğlu S. (2006-b). *Seçim sonuçlarının değerlendirmesi 1999 yılı raporu*. YERELNET, 16.02.2006, http://www.yerelnet.org.tr/secimler/secim_analizleri1999.php
- Bodrum Belediyesi (2016). Bodrum, 21.04.2016, <http://www.Bodrum.bel.tr/joom/index.php/Bodrum/bozkirtarihi>
- Bodrum Kaymakamlığı (2016). Bodrum, 21.04.2016, http://www.Bodrum.gov.tr/default_B0.aspx?content=195
- Dardanelli, P. (2005). The parliamentary & executive elections in Switzerland 2003. *Electoral Studies*, 24, 124-129.
- Gilbert, N. (1994). *Researching social life*. London: Sage.
- Güler, B. A. (2006). *Yerel yönetimler*, Ankara: İmge.
- Hürriyet Gazetesi (2014). *2014 yılı yerel seçimleri*, 25.05.2014, <http://www.hurriyet.com.tr/yerel-secim-2014/>
- Jones, S. (2005). Presidential and parliamentary elections in Georgia, 2004. *Electoral Studies*, 24, 303-311.
- Keleş, R. (2006). *Yerinden yönetim ve siyaset*, Ankara: İmge.
- Kışlalı, A. T. (2007). *Siyaset bilimi*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Kili, S. (1976). *Cumhuriyet Halk Partisi'nde gelişmeler 1960-1975*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- Orhan, E. A. (2011). *Toplumsal, kültürel ve katılsal boyutuyla siyasal davranışın sosyo-politik analizi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Rallings, C. (vd.) (2005). Trends in local elections in Britain 1975-2003. *Local Government Studies*, 31- 4, 393-413.
- Rybar, M. (2005). The presidential election in Slovakia, April 2004. *Electoral Studies*, 24, 333-338.
- Sagas, E. (2005). The 2004 presidential election in the Dominican Republic. *Electoral Studies*, 24, 156-160.
- Sarıbay, A. Y. (208). *Global bir bakışla politik sosyoloji*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Schaap, R. D. (2005). The House of Representatives' election in Japan November 2003. *Electoral Studies*, 24, 136-140.
- Sitembölükbaşı, Ş. (2001). *Parti seçmenlerinin siyasal yönelimlerine etki eden sosyoekonomik faktörler*. Ankara: Nobel.
- Thalang, C. (2003). The parliamentary election in Cambodia, July 2003. *Electoral Studies*, 24, 130-135.
- TÜİK (2016). *Bodrum 2015 nüfusu*, 22.4.2016, <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>
- TÜİK (2015). *Bodrum 2014 nüfusu*, 22.4.2016, <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>

- UyduHarita (2012). *Bodrum haritası ve resimleri*. 12.09.2014.<http://www.uyduharita.org/Bodrum-haritasi-resimleri/>
- YerelNET (2016). 2014 yılı belediye başkanlığı seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=2014&belediyeid=127573
- YerelNET (2016). 2014 yılı belediye meclisi seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=2014&belediyeid=127573
- YerelNET (2016). 2009 yılı belediye başkanlığı seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=2009&belediyeid=127573
- YerelNET (2016). 2009 yılı belediye meclisi seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=2009&belediyeid=127573
- YerelNET (2016). 2004 yılı belediye başkanlığı seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=2004&belediyeid=127573
- YerelNET (2016). 2004 yılı belediye meclisi seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=2004&belediyeid=127573
- YerelNET (2014). 1999 yılı belediye başkanlığı seçim sonuçları Türkiye, 21.09.2014. http://www.yerelnet.org.tr/basvuru_kaynaklari/secim_sonuclari/index.php?yil=1999
- YerelNET (2016). 1999 yılı belediye başkanlığı seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1999&belediyeid=127573
- YerelNET (2016). 1999 yılı belediye meclisi seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=1999&belediyeid=127573
- YerelNET (2014). 1994 yılı belediye başkanlığı seçim sonuçları Türkiye, 21.09.2014. http://www.yerelnet.org.tr/basvuru_kaynaklari/secim_sonuclari/index.php?yil=1994
- YerelNET (2016). 1994 yılı belediye başkanlığı seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1994&belediyeid=127573
- YerelNET (2016). 1994 yılı belediye meclisi seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=1994&belediyeid=127573
- YerelNET (2014). 1989 yılı belediye başkanlığı seçim sonuçları Türkiye, 21.09.2014. http://www.yerelnet.org.tr/basvuru_kaynaklari/secim_sonuclari/index.php?yil=1989
- YerelNET (2016). 1989 yılı belediye başkanlığı seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1989&belediyeid=127573
- YerelNET (2016). 1989 yılı belediye meclisi seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=1989&belediyeid=127573
- YerelNET (2014). 1984 yılı belediye başkanlığı seçim sonuçları Türkiye, 21.09.2014. http://www.yerelnet.org.tr/basvuru_kaynaklari/secim_sonuclari/index.php?yil=1984
- YerelNET (2016). 1984 yılı belediye başkanlığı seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1984&belediyeid=127573
- YerelNET (2016). 1984 yılı belediye meclisi seçim sonuçları Bodrum, 17.04.2016. http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_bm_secimsonuclari.php?yil=1984&belediyeid=127573
- YSK (2014). Yüksek Seçim Kurulu, 2014 yerel seçim sonuçları, 26.05.2014, <http://www.ysk.gov.tr/>